

KAIKKIEN KOUVOLA 2019–2022:

MONIKULTTUURISUUSTYÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Kouvola®

SISÄLLYS ...

ALKUSANAT 2

MONIKULTTUURISUUSTYÖN TAVOITTEET 5

Hyvää ja aktiivista arkea – mukaan koulutukseen, työhön ja palveluihin 5

Monikulttuurisuuden taitajat – koko henkilöstö monikulttuurisuuden osajina 6

Viihdytään yhdessä – hyvät väestösuhteet ja yhteistyö 7

MONIKULTTUURISUUSTYÖN KÄYTÄNTÖJÄ 9

Lapset ja nuoret 10

Aikuiset 15

Maahanmuuttajakoulutukset ja työllisyyden edistäminen 15

Sosiaali- ja terveystalvet 20

Ikääntyneet 21

Erityistä tukea tarvitsevat 22

Kaupungin kehittäminen 23

MONIKULTTUURISUUSTYÖN KEHITTÄMISEN KÄRJET 24

Maahanmuuttosanastoa 25

SUUNNITELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA 26

كلنا واحد
Yh de ss a

Alkusanat

Monikulttuurisuus on jokaisen asia.

Monikulttuurisuus on arkipäivää, vaikka ulkomaalaisväestön sijoittuminen eri puolille Kouvola vaihtelee suuresti alueittain. Ulkomaalaistaustaiset ihmiset muuttavat Kouvolaan työn, opiskelun, perhesiteen tai pakolaisuuden perusteella. Lisäksi Kouvolaassa asuu jo Suomessa syntyneitä tai Suomen kansalaisuuden saaneita asukkaita, joilla on juuria ulkomailla. Suuri osa Kouvolan maahanmuuttajataustaisesta väestöstä on työikäisiä tai nuoria ja lapsia. Siksi ohjelmassa korostetaan erityisesti koulutuksen, työn, perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja harrastusten merkitystä paikkakunnalle kotoutumisessa.

Maahanmuuttajien palveluita toteutetaan kaupungissa pääsääntöisesti peruspalveluina, joissa otetaan huomioon ulkomaalaisväestön palveluntarpeet esimerkiksi tulkkauksen tai riittävän ohjauksen ja neuvonnan osalta. Tarvittaessa niitä täydennetään erityispalveluilla kuten pakolaisina maahan tulleiden alkuvaiheen palveluilla.

Suunnitelmallisella monikulttuurisuustyön kehittämällä vahvistetaan niin kantaväestön kuin muualta Suomeen muuttaneiden mahdollisuuksia luoda

Kouvolaan viihtyisää ja turvallista elinympäristöä.

Ohjelmaa toteutetaan monialaisena verkostoyhteistyönä. Tässä yhteistyössä ovat mukana eri viranomaistahot, järjestöt ja seurakunnat sekä kuntalaiset itse. Kaikkien toivotaan osallistuvan aktiivisesti kotoutumista edistävään toimintaan kaupungissa.

Visiomme 2030 on *Kaikkien Kouvola*, kaupunki, jossa on sijaa erilaisuudelle ja toimivat väestösuhteet eri väestöryhmien välillä. Kouvolan kaupunki haluaa olla uskaltava, rohkea ja innostava kasvualusta uusille avauksille ja uudelle kasvulle. Avoin ja rohkea mieli on avain arvostaville arkipäiväisille kohtaamisille eri väestöryhmien välillä. Toimivat väestösuhteet luovat edellytyksiä kuntalaisten viihtymiselle Kouvolaassa. Hyvin suunnitellut ja toteutetut kotouttamisen tukitoimet parantavat maahanmuuttajien koulutuksiin pääsyä sekä työllistymistä ja lisäävät kaupungin elinvoimaa, koska samalla Kouvolan väkimäärä kasvaa ja ilmapiiri kansainvälistyy. Tehdään yhdessä kaikkien Kouvola!

Tuija Väyrynen, maahanmuuttokoordinaattori

Minna Laakso, palvelupäällikkö

Anne Eriksson, palvelupäällikkö

Kansainvälinen Kouvola

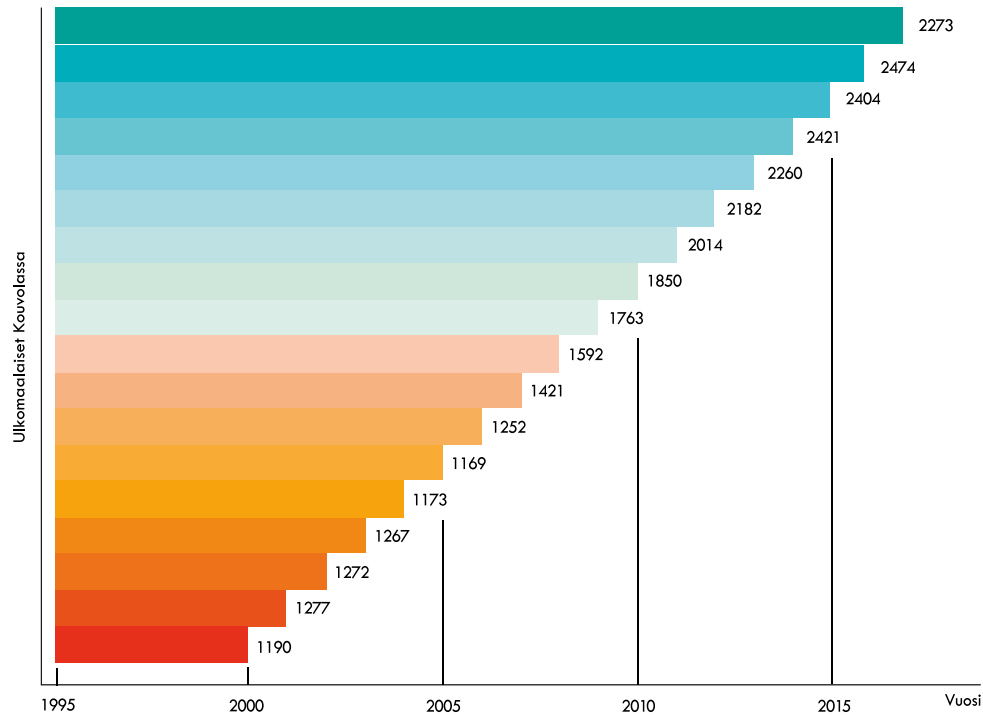
Ulkomaalaistaustaisten asukkaiden määrä on vuosien mittaan kasvanut koko Suomessa, niin myös Kouvolaassa. Poikkeuksen tilastoihin muodostaa vuosi 2017, jolloin ulkomaan kansalaisten määrä laski koko Kaakkois-Suomessa, toisin kuin muualla päin maata.

Suurimmat yksittäiset ulkomaan kansalaisten ryhmät ovat venäläiset, virolaiset, somalit ja thaimaalaiset. Kouvolaassa asuu 96 eri kansalaisuuden edustajia ja puhutaan äidinkielenä 77 eri kieltä.

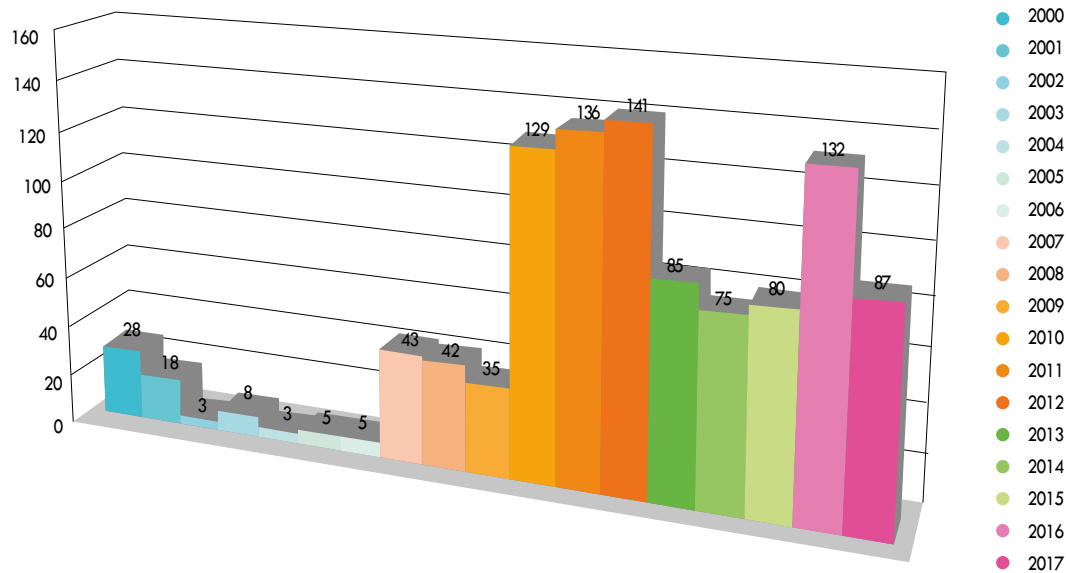
Vuonna 2017 Kouvolaassa oli ulkomaalaisia 2273 ja vieraskielisiä 3570. Ulkomaalaisten osuus oli Kouvolan väestöstä 2,7 % ja vieraskielisten osuus 4,2%.

lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaiset Kouvolassa 2000 - 2017

Pakolaiset Kouvolan seudulla 2000 - 2017

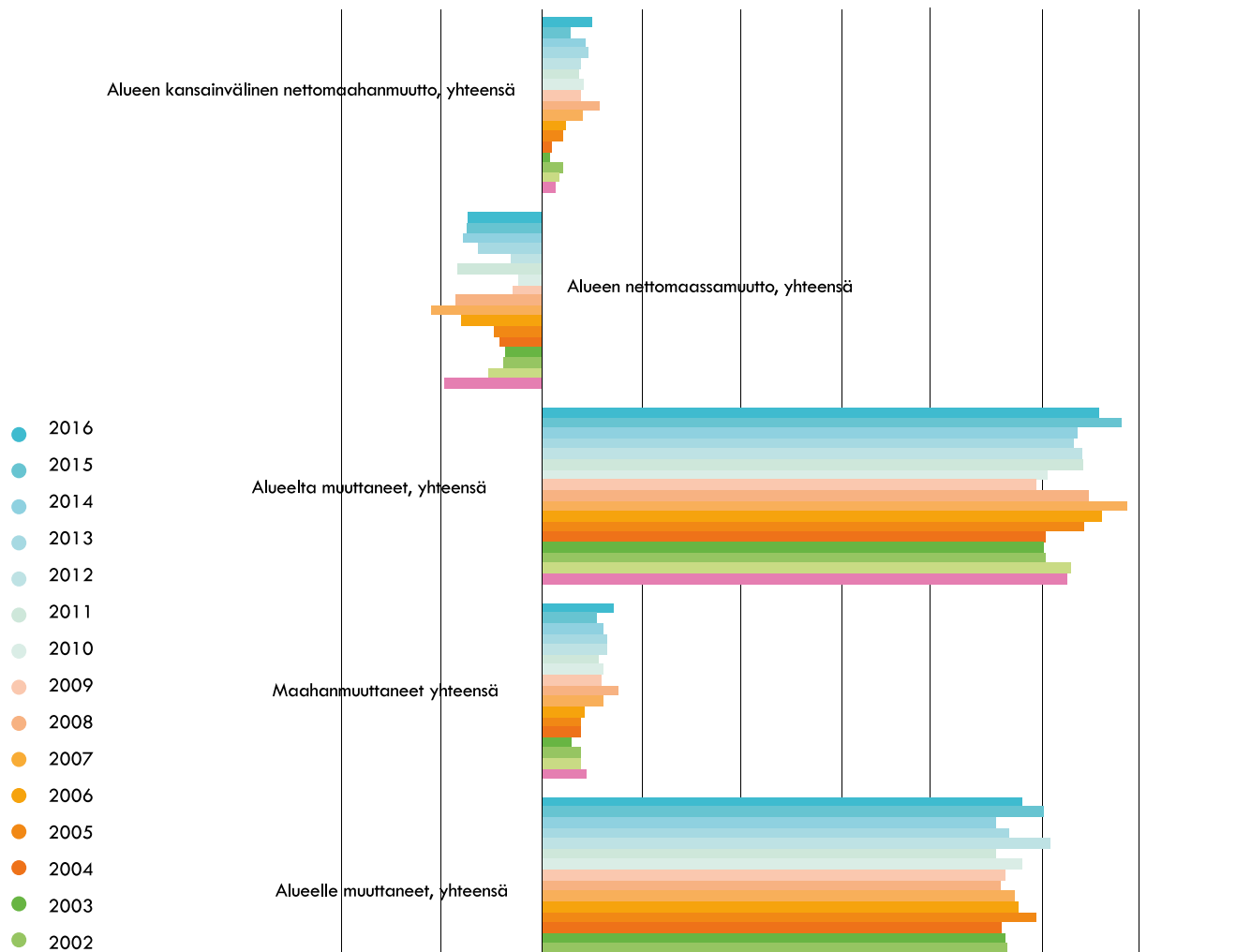
Vieraskieliset* TOP10

venäjä	1429
viro, eesti	441
somali	349
thai	155
arabia	138
englanti	105
kurdi	97
turkki	97
kiina	77
espanja	57
ukraina	57

*muu kuin suomi, ruotsi tai saame (2016)

Taulukot (vasemmalla) lähde: Tilastokeskus.

Tulo- ja lähtömuutto Kouvolassa 2000 - 2016

Ulkomaan kansalaiset TOP10

Venäjä	680
Viro	421
Somalia	260
Thaimaa	124
Turkki	67
Kongon demokr. tasavalta	67
Ukraina	60
Kiina	58
Irak	55
Ruotsi	49

Taulukko (vasemmalla) lähde: Tilastokeskus.

Monikulttuurisuustyön tavoitteet ...

Hyvää ja aktiivista arkea – mukaan koulutukseen, työhön ja palveluihin

Yksi tämän suunnitelman tavoitteista on vaikuttaa myönteisesti Kouvolan monikulttuurisen väestön hyvinvointiin ja tukea kotoutumista Kouvolaan.

Kaupunki tarjoaa yhdenvertaista palvelua kaikille kuntalaisille ja haluaa palvella väestöään oikeudenmukaisesti ja ilman syrjintää. Tämä edellyttää tietoa ja taitoa monikulttuuristen asiakkaiden kohtaamisesta sekä vuorovaikutusta palveluntuottajien ja monikulttuurisen väestön välillä, jotta palveluita voidaan kehittää ja niiden vaikutusta seurata. Maahanmuuttajafoorumit, asiakasraadit ja kyselyt sekä keskustelutilaisuudet mahdollistavat vuorovaikutuksen ja tietojen vaihdon eri toimijoiden välillä.

Maahanmuuttajan kotoutuminen riippuu siitä, kuinka yhteiskunta ottaa hänet vastaan ja kuinka hän pääsee tarvitsemaansa koulutukseen tai työhön sekä vapaa-ajan toimintaan. Jokaisen maahanmuuttajan ja heidän perheenjäseniensä palvelutarpeet ovat yksilöllisiä. Eri kulttuureista tulleet

henkilöt tarvitsevat perustietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja palveluista sekä vapaa-ajan mahdollisuuksista. Kieli- ja kulttuurierot sekä eri maiden väliset erot koulutuksessa ja työelämässä vaikuttavat siihen, millainen maahanmuuttajan kotoutumisen polusta muotoutuu. Parhaita tuloksia saadaan aikaan työskentelemällä verkostoissa, joissa on mukana eri alojen asiantuntijoita.

Toimiva ja asiantunteva maahanmuuttoon liittyvä alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta palvelee koko kunnan toimintaa. Maahanmuuttajille suunnatut yhteiskuntainfot ja perehdytystilaisuudet nopeuttavat kotoutumista ja vähentävät väärinymmärrysten sekä ennakkoluuloista johtuvien konfliktien riskiä. On tärkeää järjestää kaikille avointa matalan kynnyksen neuvontaa, joka ei ole sidottu vain sosiaali- ja terveyspalveluiden tai työelämäpalveluiden yhteyteen. Työnantajamessut, työkokeilut ja tutustuminen oppilaitoksiin luovat tärkeitä kontakteja maahanmuuttajien, kouluttajien ja työnantajien välille.

Voit edistää hyviä väestösuhteita muun muassa seuraavin keinoin:

- kohtaa toinen ihminen avoimin mielin, kysy ja keskustele
- vaikuta asenteisiin tiedottamalla ja kouluttamalla perus- ja ihmisoikeuksista, välittämällä demokraattisia arvoja kuten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.
- edistä eri väestöryhmien turvallisuutta rasmin ja syrjinnän vastaisen työn kautta, torjumalla viharikollisuutta ja vihapuhetta
- lisää vuorovaikutusta parantavia toimenpiteitä.
- tunnista konflikteja aiheuttavia tilanteita jo ennalta sekä käytä konfliktinratkaisuja ja sovittelumenetelmiä.
- lisää eri väestöryhmien osallisuutta yhteiskunnan eri toiminnoissa.

Monikulttuurisuuden taitajat – koko henkilöstö monikulttuurisuuden osaajina

Suunnitelman toisena tavoitteena on kouluttaa kaupungin henkilökunta kohtaamaan eri kulttuuristaustoista ja kielialueilta tulevia ihmisiä.

Maahanmuuttajilla on tarve saada riittävää ohjausta ja perehdytystä palveluista, suomalaisista tavoista, laeista ja mahdollisuuksista vaikuttaa omaan elämäänsä. Kaksikielisyys, kahden kulttuurin tapojen yhteen sovittelu perheiden sisällä, oman äidinkielen opetuksen saaminen, uuden kielen oppiminen tai uuden ammatin opiskelu, luku- ja kirjoitustaidottomuus, traumaattisista kokemuksista tai suomalaisen viranomaisten lomakeviidakosta selviäminen ovat vain joitakin niistä haasteista, joita eri taustoista tulevat maahanmuuttajat kohtaavat uudessa kotimaassaan. Maahanmuuttajan oma kulttuuritausta, koulutus ja elämänkokemus vaikuttavat siihen, kuinka hän omaksuu uusia asioita.

Kaupungin henkilökunnan tulee saada työssään riittävästi yleistä ja alakohtaista tietoa eri kulttuureista tulevien asiakkaiden palvelusta,

jotta palvelu voi olla kulttuurisensitiivistä.

Kulttuurisensitiivinen palvelu tarkoittaa avointa asennetta, kykyä ja herkkyyttä kohdata eri taustoista tulevia ihmisiä ja erilaisuuden kunnioittamista. Maahanmuuttajat voivat tarvita tavanomaista kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa ja totuttua enemmän ohjausta. Asioimistulkkien käyttäminen on usein tarpeen yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi ja siksi palveluissa on otettava huomioon se, että tulkin kanssa työskentely vie vähintään kaksinkertaisen ajan normaaliin palvelutilanteeseen verrattuna, koska kaikki asiat käydään lävitse tulkin kautta. Tulkin kanssa työskentely vaatii oman tekniikkansa, paljon keskittymistä ja rauhallisen työskentely-ympäristön häiriötekijöiden minimoimiseksi. Yhteisymmärryksen saavuttamiseksi voidaan tarvita myös selkokieltä, kuvia ja elekieltä.

Maahanmuuttajien ohjausta ja neuvontaa tehdään myös järjestöissä, uusien ystävien ja yhteistyöverkostojen kautta. On tärkeää saada tulija tuntemaan olonsa tervetulleeksi Kouvolaan ja löytämään juuri oikeita toimijoita elämäntilanteeseen

liittyen. Tämän vuoksi on tärkeää, että yhteistyöverkoston toimijat tuntevat hyvin toistensa käytännöt ja osaavat ohjata maahanmuuttajia löytämään oikeita ratkaisuita oman elämäntilanteensa pulmiin.

Monikulttuurisuustyön tavoitteet

Viihdytään yhdessä – hyvät väestösuhteet ja yhteistyö

Suunnitelman kolmantena tavoitteena on edistää hyviä väestösuhteita. Hyvät väestösuhteet koskettavat kaikkia, lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja edistävät kotoutumista. Hyvät väestösuhteet tarkoittavat työn tekemistä syrjimättömän ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan rakentamiseksi, jossa ihmisten asema määräytyy osaamisen ja kokemuksen perusteella eikä esimerkiksi iän, sukupuolen, vammaisuuden, uskonnon, etnisen taustan tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella.

Uusien pakolaisten kuntaan tulon järjestäminen vaatii eri tahojen yhteistoimintaa. Jokainen kouvolaalainen voi osaltaan osallistua kotoutumista tukevaan järjestötoimintaan sekä toimia eri-ikäisten ja eritaustaisten maahanmuuttajien vapaaehtoisena tuki- tai vertaistukihenkilönä. Tuki- ja vertaistukihenkilöiden koulutusta sekä taustatuen järjestämistä on kehitettävä, sillä heidän työnsä on arvokasta ja nopeuttaa kotoutumista. Myös ystävötoiminta on rinnastettavissa tukihenkilötoimintaan, vaikka se

1. Hyvää ja aktiivista arkea – mukaan koulutukseen, työhön ja palveluihin

2. Monikulttuurisuuden taitajat – työntekijät monikulttuurisuuden osajina

3. Viihdytään yhdessä – hyvät väestösuhteet ja yhteistyö

on lähtökohdiltaan hieman erilaista.

Ihmiset eivät ole pelkästään yksittäisten väestöryhmien jäseniä, vaan kaikilla meillä on useita merkityksellisiä suhteita, joiden kautta yhteys ympäristöömme syntyy. Jokainen kuntalainen voi edistää hyviä väestösuhteita kohtaamalla avoimesti erilaisia ihmisiä arvostavalla ja avoimella tavalla. Kunta, järjestöt, seurakunnat voivat olla tällaisten kohtaamisten mahdollistajia antamalla tiloja ja työntekijöitä hyviä väestösuhteita edistävään työhön. Kunta tekee laajaa verkostoyhteistyötä alueen viranomaisten, kolmannen sektorin toimijoiden, oppilaitosten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa avoimen vuoropuhelun lisäämiseksi. Työ on pitkäjänteistä ja vaatii sen, että järjestetään tilaisuuksia ja foorumeita, joissa käydään rakentavaa keskustelua yhteiskunnan ilmiöistä. Avoimessa ja arvostavassa yhteiskunnassa vihapuheelle ei ole jalansijaa.

MONIKULTTUURISUUSTYÖ KOUVOLAN KAUPUNGIN JA YHTEISTYÖVERKOSTON TOIMINNASSA 2018

Maistraatti:

jaetaan kuntaan rekisteröitymisen yhteydessä perustietoa Suomesta opas

Tulkkauspalvelut:

Käännös- ja tulkkauspalvelut, asioimistulkkauksia ja käännösapua elämän eri tilanteisiin

Vuokranantajat:

vuokra-asumisen opastaminen, yhteistyö maahanmuuttopalveluiden kanssa pakolaisten vastaanoton järjestämiseksi kuntaan

Kela:

palveluneuvontaa Kelan palveluista ja etuuksista

Kymsoten Maahanmuutto-palvelut:

kotoutumisajalla olevien pakolaisten sosiaalityö sekä kotoutumisen alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta, kotoutumissuunnitelmat

Maahanmuuttajien terveydenhoitaja:

pakolaisten terveys-tarkastukset ja palveluohjaus terveystieteisiin

TE-palvelut:

alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat, kotoutumiskouluksiin ohjaaminen, työhaussa opastaminen, ammatinvalinnan ohjaus, koulutusneuvonta, työkokeilut

Varhaiskasvatus ja perusopetus:

varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen S2-opetus, valmistavat luokat, lastenhoito S2-opetusryhmään maahanmuuttajäidille

Oppilaitokset:

kansainvälisten opiskelijoiden ohjaus ja neuvonta, Suomen kielen opetus, luku- ja kirjoitustaidon opetus, kotouttamiskoulutukset, S2-tuetut ammatilliset koulutukset ja opintoihin valmistavat koulutukset

Nuorten palvelut

monikulttuurinen nuorisotyö; nuorten, alle 29-vuotiaiden koulutus- ja työ-elämäohjaus Ohjaamossa

Yhteisöpalvelut:

järjestötuki maahanmuuttajien järjestötoiminnalle ja kotouttavalle järjestötoiminnalle, kunnan ja järjestöjen välisen yhteistyön tukeminen, hyvien etnisten suhteiden edistäminen, kotouttamistyön koordinaatio

Järjestötoiminta

tukihenkilötoiminta, vertaistukihenkilötoiminta, seurakuntien kotouttava toiminta ja diakoniatyötä, keskustelukerhot, tiedottaminen harrastusmahdollisuuksista, osallisuuden edistäminen

Kotouttamista edistävät hankkeet:

mm. oppilaitosten, järjestöjen ja säätiön hankkeet, joiden avulla kehitetään kotoutumista tukevaa työtä

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut:

Kirjaston siirtokokoelmat eri kielillä, kulttuuritapahtumat, maahanmuuttajien kulttuurisensitiivinen ohjaus liikuntaryhmiin

Poliisi

Ennaltaehkäisevä työ radikalisoitumisen ehkäisemiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi

Internet:

palveluoppaat ja monikielinen materiaali, mm. www.infopankki.fi, www.info-lango.fi, www.kotisuomessa.fi, www.pakolaisapu.fi, www.kotouttaminen.fi

Jokainen kuntalainen: ystäväksi maahanmuuttajalle, tukihenkilöksi, vertaistukihenkilöksi

Monikulttuurisuustyön käytäntöjä ...

Monikulttuurisuus näkyy Kouvolan arjessa eri tavoin eri puolilla Kouvola. Suomi toisena kielenä (S2)-opetusta tarvitsevat lapset tai kotoutumiseensa tukea tarvitsevat asukkaat ovat sijoittuneet epätasaisesti eri puolille kuntaa. Kouvolaan muutetaan eri syistä ja muuttajien tarpeet vaihtelevat heidän elämäntilanteensa mukaan. Perheiden, äitien, lasten, nuorten, iäkkäiden ja erityislanteissa olevien kotoutujien tarpeet poikkeavat suoraan työelämään suuntautumisessa olevien kotoutujien tarpeista. Monikulttuurisuustyö on kunnissa kokonaisvaltaista, kaikille hallintokunnille kuuluvaa työtä.

Kouvolan elinvoimaisuus rakentuu asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen kautta. Kaupungin keskeiset kasvuohjelmat tähtäävät hyvinvoinnin ja elinvoiman lisäämiseen. Kaupungin kasvukärjet on suunnattu lasten ja nuorten palveluihin, koulutukseen ja yritystoiminnan lisäämiseen kaupungissa. Oikea-aikainen ja oikein mitoitettu maahanmuuttajan alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta sekä asiantunteva, monialainen kotoutumisen suunnittelu ja ohjaus parantavat kouvolaalaisten viihtyvyyttä ja turvallisuutta sekä ennaltaehkäisevät ohjauksen puutteesta syntyviä ongelmia.

Hyvää ja aktiivista arkea

- Järjestetään peruspalveluissa tuki maahanmuuttajalapsille ja –nuorille sekä heidän perheilleen
- S2-opetus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Oman kielen ja kulttuurin opiskelumahdollisuus
- Otetaan vanhemmat osallisiksi koulun arkeen
- Järjestetään monikulttuurista nuorisotyötä nuorisopalveluissa sekä kulttuuritapahtumia, kerho- ja ryhmätoimintaa, nuorten alle 29 v koulutus- ja työelämän ohjausta Ohjaamossa
- Turvataan lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet

Monikulttuurisuuden taitajat

- Tehdään monikulttuurisuudesta tuttu ja arkipäiväinen asia
- Huomioidaan eri kulttuureista olevien perheiden erot palveluissa

Viihdytään yhdessä

- Järjestetään kulttuurikiuluja ylittäviä tapahtumia ja toimintoja
- Rakennetaan tukiverkostoja monikulttuuristen lasten- ja nuorten kotoutumisen tueksi

Lapset ja nuoret ...

Monikulttuurisuus on kaupungin lasten ja nuorten palveluiden arkipäivää. Työn tavoitteena on luoda hyvä arki maahanmuuttajalapselle ja –nuorelle kasvaa ja kehittyä kaupungissa. Monikulttuurisen perheen arki on usein haasteellista erityisesti kotoutumisen alkuvaiheessa, mutta kun kieli- ja kulttuurimuurit on ylitetty, on perheiden lasten ja nuorten usein nopeampi ystävyyttä päiväkotii-, koulu-, tai harrastuskaveriensa kanssa kuin perheen aikuisten löytää ystäviä. Ystävöyden kautta Kouvola ja suomalaisuus avautuvat eri tavalla kokemuksen kautta, kuin pelkän viranomaisopastuksen kautta. Kunnan palveluiden tehtävänä on tukea lasta ja lapsen perhettä kasvamaan kahden kulttuurin kansalaisiksi.

Tämän vuoksi kaupungissa on alettu järjestää myös vanhemmille perehdytystä suomalaisiin tapoihin, lastenkasvatukseen, koulukulttuuriin sekä muihin arkipäiväiseen elämään kuuluviin asioihin. Kotiäideille järjestetään S2-opetusta yhteistyössä avoimen varhaiskasvatuksen ja maahanmuuttopalveluiden kanssa. Näiden koulutuksien Suomen kielen opetus on ostettu viime vuosina Iitalukiolta ja KSAO:n lähihoitajaopiskelijat

ovat toimineet ryhmissä avustajina lapsenhoidossa. Koulutusmalli esiteltiin vuoden 2017 Sosiaalialan kehittämispäivillä ja valittiin parhaiden käytäntöjen joukkoon.

Vanhempien verkostoitumista tuetaan muun muassa *MLL:n maahanmuuttajäidille ystäväksi* –toiminnan kautta. *Martat* ovat järjestäneet pakolaisperheille ruokakursseja sekä arjen taitojen kursseja. Lasten ja nuorten arjen tueksi tarjotaan muun muassa *Monikulttuurisuuskeskus Saagassa* ja *SPR:llä* läksykerhoja sekä vanhemmille suomen kielen opetusta.

Kahden kulttuurin piirissä kasvavan lapsen ja nuoren tulee voida luottaa siihen, että eri kasvuympäristöjen aikuiset kunnioittavat toisiaan. Kasvatuskumppanuus monikulttuuristen perheiden kanssa on perheen ja heidän kanssaan työskentelevien henkilöiden luottamuksellista ja vastavuoroista yhteistyötä, jossa osapuolten välillä vallitsee keskinäinen kunnioitus. Nuorisopalvelujen pysyvänä työmuotona on ulkomaalaistaustaisten nuorten integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Ohjaamo-toiminta tähtää monikulttuuristen nuorten tietotason lisääntymiseen

suomalaisesta opiskelu- ja työkulttuurista ja tarjoaa työnantajakontakteja sekä mahdollisuuksia verkostoitumiseen.

Monikulttuurisuustyö varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa laaditaan lapsen huoltajien kanssa lapsikohtainen suunnitelma, joihin liittyy suomi toisena kielenä – oppimisen suunnitelma. Kielitason arvioinnissa käytetään *Pienten kielireppu-tasolta toiselle* suomi toisena kielenä oppimisen seuranta. Varhaiskasvatuksessa tuetaan vanhempia vahvistamaan lapsen äidinkielen oppimista ja kehitystä, koska riittävä äidinkielen omaksuminen on perusta lapsen ajattelulle ja tunne-elämän tasapainoiselle kehitykselle.

Perheen kanssa tehtävässä yhteistyössä on tärkeää aloituskeskustelu varhaiskasvatuksen alkaessa, tutustumisvaihe varhaiskasvatukseen, päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut, säännölliset kasvatuskeskustelut, tulkkipalveluiden käyttäminen tarvittaessa sekä työntekijän kulttuurinen herkkyys ja hyväksyvä asenne.

Lapsen kielellinen tietoisuus vahvistuu laulamalla, loruilemalla, riimittelemällä, leikkimällä, tutustumalla kirjoitettuun kielimuotoon, kuuntelemalla ympäristön puhetta, keskustelemalla lapsen kanssa

ja lukemalla lapselle jne. Monipuoliset kielenkäytötavat – ja mallit tukevat kielellistä kehitystä. Yli 3-vuotiaiden lasten kanssa käytetään apuna pelillistä S2-oppimismenetelmää (Moomin Language).

Monikulttuurisuustyö perusopetuksessa

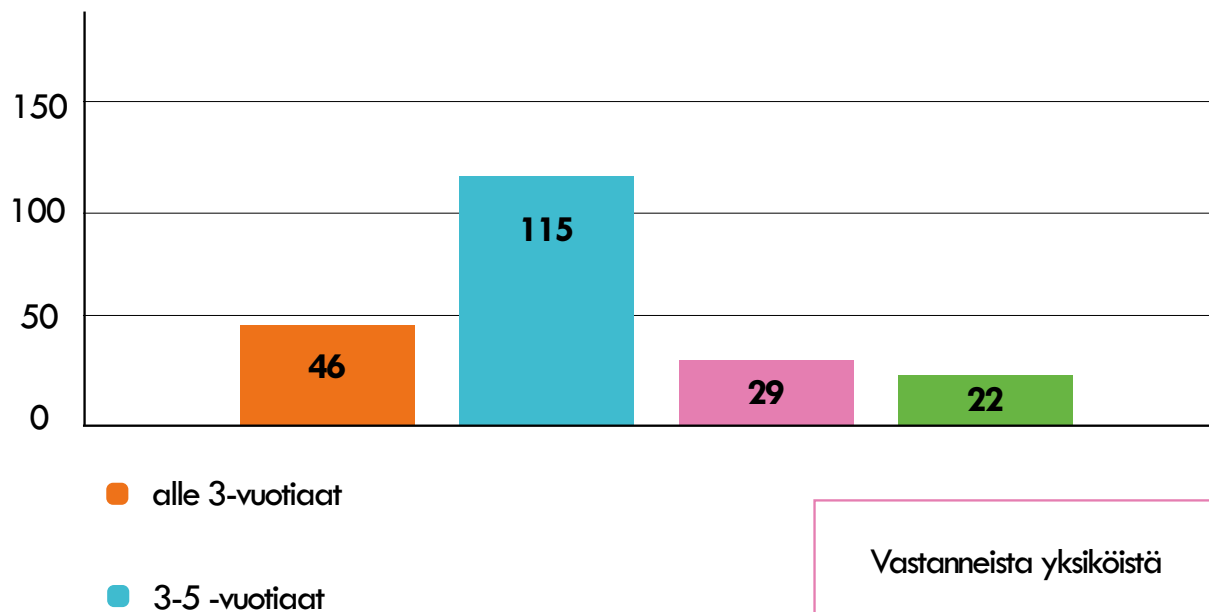
Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuksessa on keskeistä oppilaan hyvinvointi sekä suomen kielen oppiminen. Kouluissa järjestetään oppilaille myös oman äidinkielen sekä uskonnon opetusta. Erityistä tukea tarvitsevat ne, jotka tulevat Suomeen lähellä oppivelvollisuusiän päättymistä.

Kouvolassa järjestetään peruskouluiän ylittäneille mahdollisuuksia suorittaa peruskoulun oppimäärä ja edetä ammatillisiin opintoihin. Oppivelvollisuusiän ylittäneet voivat suorittaa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen ja päättövaiheen opintoja Kouvolan iltalukiossa sekä Valkealan opistolla. Perusopetuksen, ammatillisten oppilaitosten ja lukioden välinen yhteistyö sekä nuorille tarjottava oppilaanohjaus ja ammatinvalinnan ohjaus helpottavat siirtymistä perusopetuksesta toisen asteen oppilaitoksiin. Kouvolan iltalukio tarjoaa lukioon valmistavaa LUVA-koulutusta, jossa vahvistetaan suomen kielen taitoa ja lukiossa tarvittavia opiskeluvalmiuksia.

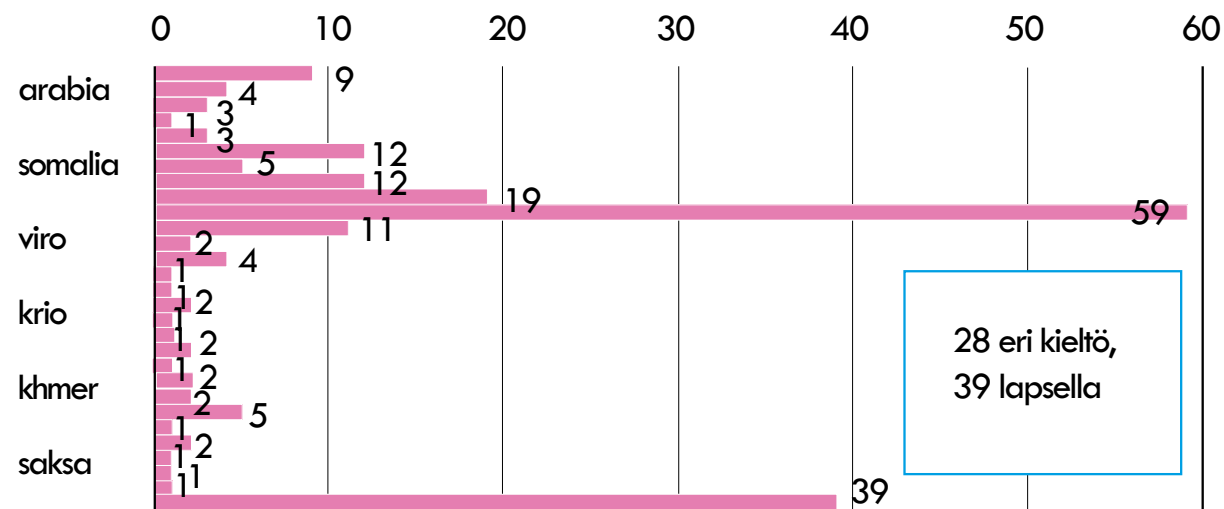

Monikulttuuristen lasten määrä päivähoidon yksiköissä

Lasten kotona puhuttavat kielet

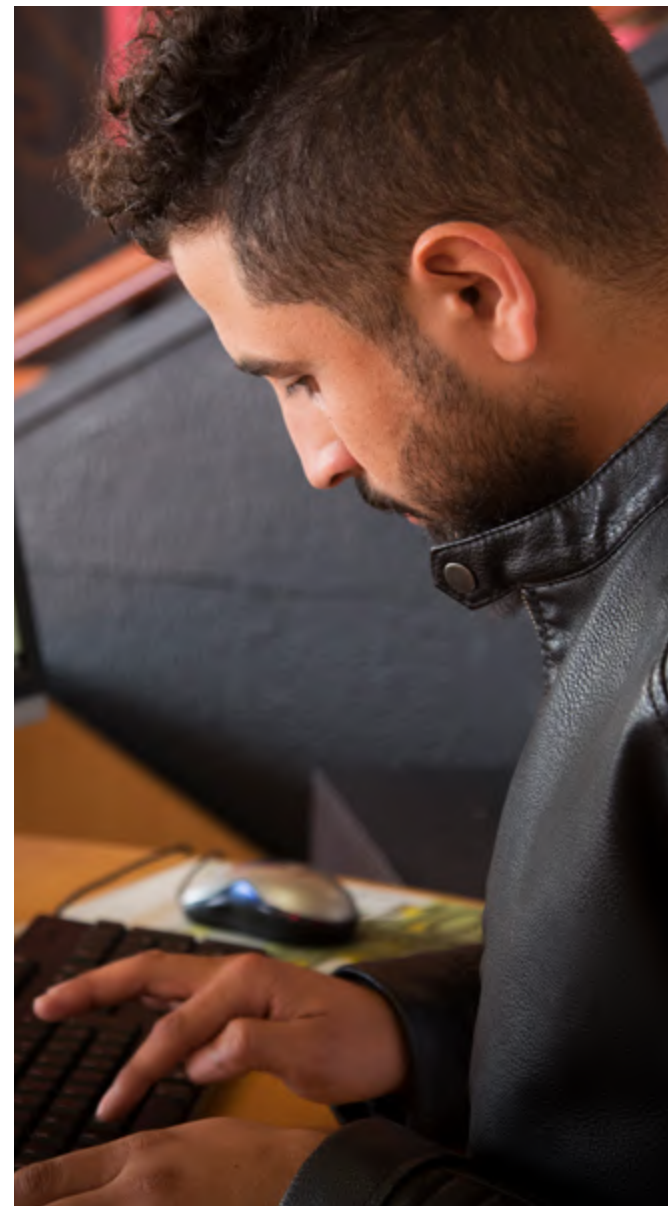

Monikulttuurisuus nuorisopalveluissa

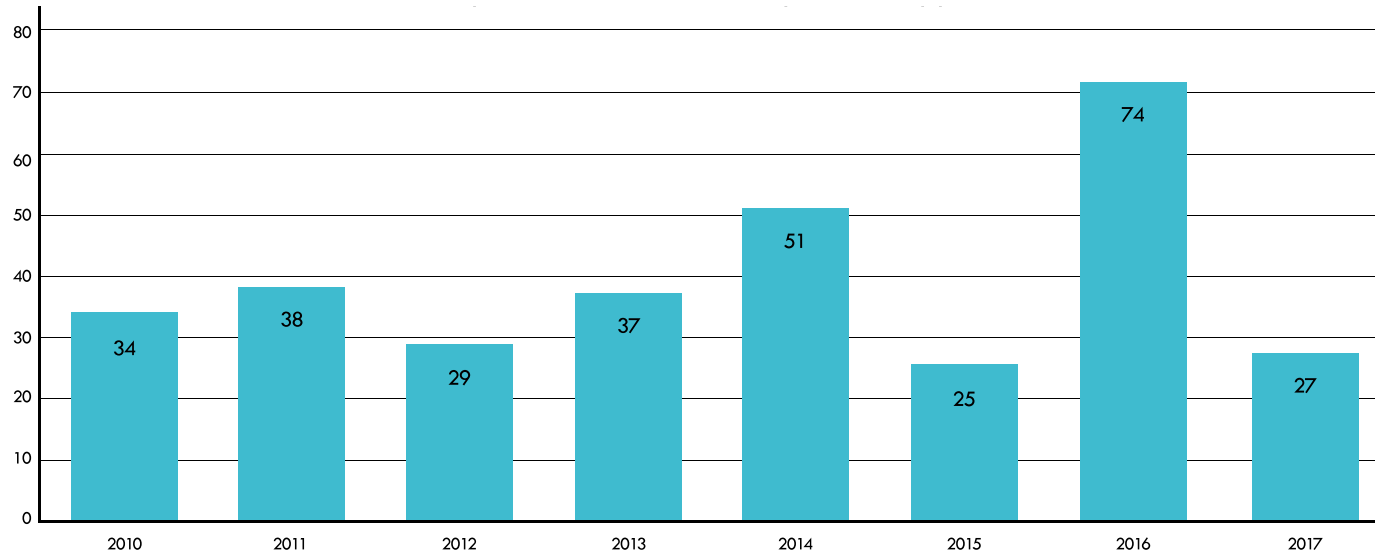
Nuorisopalvelut vastaa monikulttuurisen nuorisotyön kehittämisestä. Tavoitteena on yhdenvertaiset palvelut. Monikulttuurinen nuoriso huomioidaan kaikessa nuorisotyössä. Jokaista asiakasta kohdellaan yhdenvertaisesti ja nuoren omat tarpeet huomioon ottaen. Yhdenvertaisuuden toteutuminen vaatii joissakin tilanteissa positiivista erityiskohtelua. Mikäli kohdennettuja erityispalveluita on tarpeen järjestää, pyritään siihen, että niistä siirtyminen normaalien palvelujärjestelmien piiriin sujuu vaivattomasti.

Ohjaamo nuorten tukena

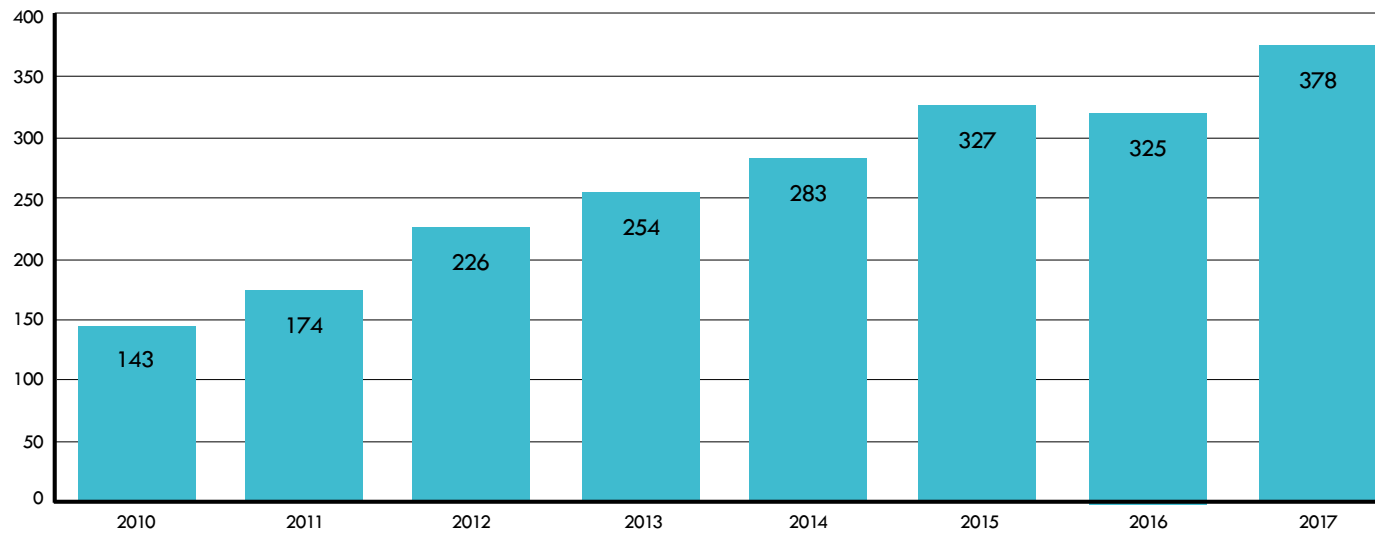
Kouvolan Ohjaamo on 15–29 -vuotiaiden matalan kynnyksen palvelupaikka, jonka toimintamalli rakentuu monialaisesti henkilökohtaista ohjausta, tietoa ja neuvontaa tarjoavasta Ohjaamo -pisteestä, eri hallinnonalojen peruspalveluista ja laajasta yhteistyöverkostosta viranomaispalvelujen, kolmannen sektorin ja työnantajien kanssa. Ohjaamossa päivystäviä palveluja ovat mm. nuorisopalvelut, te-palvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut ja koulutuspalvelut. Ohjaamossa toteutetaan teemallisia infoja, valmennuksia ja ryhmätoimintaa, joiden tavoitteena on tukea nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia työhön, koulutukseen ja osallisuuteen. Palvelukokonaisuuden tarkoituksena on edistää nivelvaiheessa olevien nuorten uraunelmia, koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä sekä nuorten elämänhallintaa ja omasta hyvinvoinnista huolehtimista. Palvelut ovat kaikille nuorille suunnattuja, maksuttomia ja saatavilla ilman ajanvarausta.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaat

Suomi toisena kielenä -oppilaat

Taulukoiden lähde: Lasten ja nuorten palvelut, Kouvolan kaupunki

Aikuiset ...

Aikuisväestön palvelut pitävät Kouvolan kaupungissa sisällään paljon erilaisia palveluita, joihin kuuluu niin liikunta- ja kulttuuritoimintaa, yhteisöpalveluita, työllisyyden edistämistä, kirjasto ja kansalaisopiston toimintaa sekä sosiaali- ja kuntayhtymän tuottamia palveluita.

Kouvola vastaanottaa kiintiöpakolaisia ja on tehnyt siitä sopimuksen Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Pakolaisten ja kiintiöpakolaisten vastaanotto on järjestetty maahanmuuttopalveluiden sosiaalityön kautta. Vuoden 2019 alusta maahanmuuttopalvelut järjestetään osittain sote-kuntayhtymässä ja osittain kunnassa.

Järjestöyhteistyön organisointi on Kouvolaossa keskitetty yhteisöpalveluihin. Yhteisöpalvelut myöntää järjestöille ja seuroille toiminta-avustuksia sekä vuokraa tiloja. Myös kunnan kotouttamispalvelut sijoittuvat yhteisöpalveluihin.

Aikuisväestön palveluiden keskeisimpinä tavoitteina on tehostaa maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa sekä lisätä eri kulttuurien välistä vuoropuhelua. Maahanmuuttajafoorumien ja

keskustelutilaisuuksien avulla parannetaan maahanmuuttajien mahdollisuutta osallistua aktiivisina toimijoina kotoutumista edistävään työhön. Tuki- ja vertaistukitoiminta auttaa maahanmuuttajia löytämään ystäviä.

Maahanmuuttajakoulutukset ja työllisyyden edistäminen

Kouvolan ulkomaalaistaustainen väestö on ikärakenteeltaan nuorempaa kuin valtaväestö. Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen tukevat erityisesti sellaisia maahanmuuttajia, jotka ovat suunnitelmassa työelämään. Kieli- ja kotoutumiskoulutuksella tuetaan maahanmuuttajan koulutukseen ja työhön pääsemistä. Kieli- ja kotoutumiskoulutus suunnitellaan siten, että se on määrällisesti paikkojen osalta oikein mitoitettua sekä tasoryhmiltään alueella asuvien maahanmuuttajien tarpeita vastaavaa. Tavoitteena on koulutuksen etenemisen jatkuva seuranta sekä joustava siirtyminen koulutuksesta toiseen tarvittaessa.

Tämä suunnittelutyö tehdään oppilaan, TE-toimiston, kuntien ja oppilaitosten välisenä yhteistyönä.

Hyvää ja aktiivista arkea

- Tasokkaat alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat kotoutumisajalla oleville
- Suunnitelmallinen työ pakolaisten wkuntaan sijoittamisen kehittämiseksi
- Riittävät kotoutumiskoulutusmahdollisuudet työelämän ulkopuolella oleville
- Yritys- ja oppilaitosyhteistyön tiivistäminen työllisyyden parantamiseksi
- Kattavat terveystarkastukset ja ohjaus perusterveydenhuoltoon
- Aktiivinen ja monialainen verkostoyhteistyö
- Kotoutumisen alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan kehittäminen, ml. ryhmämuotoinen perehdytys yhteiskunnan toimintaan ja kunnan palveluihin

Myös työelämän ulkopuolelle jääville järjestetään riittävässä määrin kotoutumis- ja kielikoulutusta, jotta heidän työelämäänsä paluu helpottuu elämäntilanteen muuttuessa. Verkostoyhteistyötä työntajien, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden ja kunnan välillä tiivistetään työllisyyden parantamiseksi.

Luku- ja kirjoitustaidon koulutus

Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaitokoulutuksen järjestäminen on siirtynyt vapaan sivistystyön oppilaitoksille ja aikuislukioille vuoden 2018 alusta lukien. Luku- ja kirjoitustaidon opetusta järjestetään Kouvolan kansalaisopistolla sekä Kymenlaakson opistolla ja Kouvolan iltalukiolla. Opistojen opetus perustuu Opetushallituksen vapaan sivistystyön opetussuunnitelmasuosituksen, iltalukion opetus Opetushallituksen aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmaan.

Opetushallituksen mukaan edellä mainittuihin luku- ja kirjoitustaidon koulutuksiin on tarkoitus ohjata ensisijaisesti sellaiset opiskelijat,

joiden perusopinnot ovat puutteelliset ja joilla ei ole riittäviä opiskeluvalmiuksia tai joiden elämäntilanne on sellainen, että osa-aikainen opiskelu on kokopäiväistä opiskelua parempi vaihtoehto.

Alkukartoitukset

Maahantulon alkuvaiheessa tehtävät alkuhaastattelu- ja kartoitus ohjaavat kunnan ja TE-toimiston viranomaisia tekemään kotoutujan henkilökohtaista ja perhekohtaista kotoutumissuunnitelmaa. Alkukartoituksen perusteella kotoutuja ohjataan hänelle parhaiten sopivien kotoutumista edistävien

palveluiden pariin. Oppilaitokset tekevät kunnan ja TE-toimiston kanssa tiivistä yhteistyötä kotoutujien kieli- ja kotoutumiskoulutusten kehittämiseksi.

TE-toimistojen järjestämään alkukartoitukseen sisältyy usein kielitaidon lähtötason arviointi, jonka avulla TE-toimisto ohjaa maahanmuuttajan oikeantasoiseen kotoutumiskoulutuksen ryhmään. Kotoutujan koulutustarpeet ja elämäntilanne otetaan huomioon suunnittelussa. Koulutus- ja työllistymispolkujen nopeuttaminen edellyttää jatkossa myös aiempaa suurempaa panostusta ohjaukseen. Koulutuksen aikana arvioidaan säännöllisesti

Monikulttuurisuuden taitajat

- Säännöllisen asiakaspalautteen saaminen kunnan palveluista maahanmuuttajilta ml. maahanmuuttajafoorumin perustaminen
- Tulkkien ja selkokielen käyttö asiointitilanteiden apuna
- Sosiaalisen median käytön lisääminen palveluissa

Viihdytään yhdessä

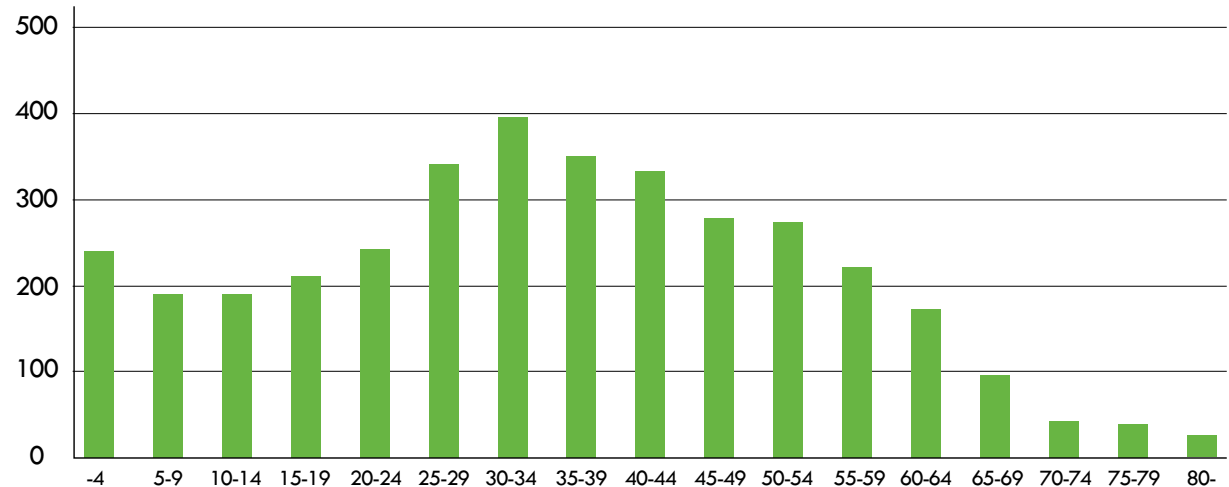
- Tukihenkilö- ja vertaistukihenkilötoiminnan kehittäminen, ml. kulttuuritulkit
- Keskustelutilaisuuksien järjestäminen ja monikulttuurisuudesta tiedottaminen

kotoutujan opintojen henkilökohtaistamista ja koulutuspolun tarkoituksenmukaisuutta ja tarvittaessa kotoutuja ohjataan hänelle paremmin soveltuvaan koulutukseen tai muuhun palveluun.

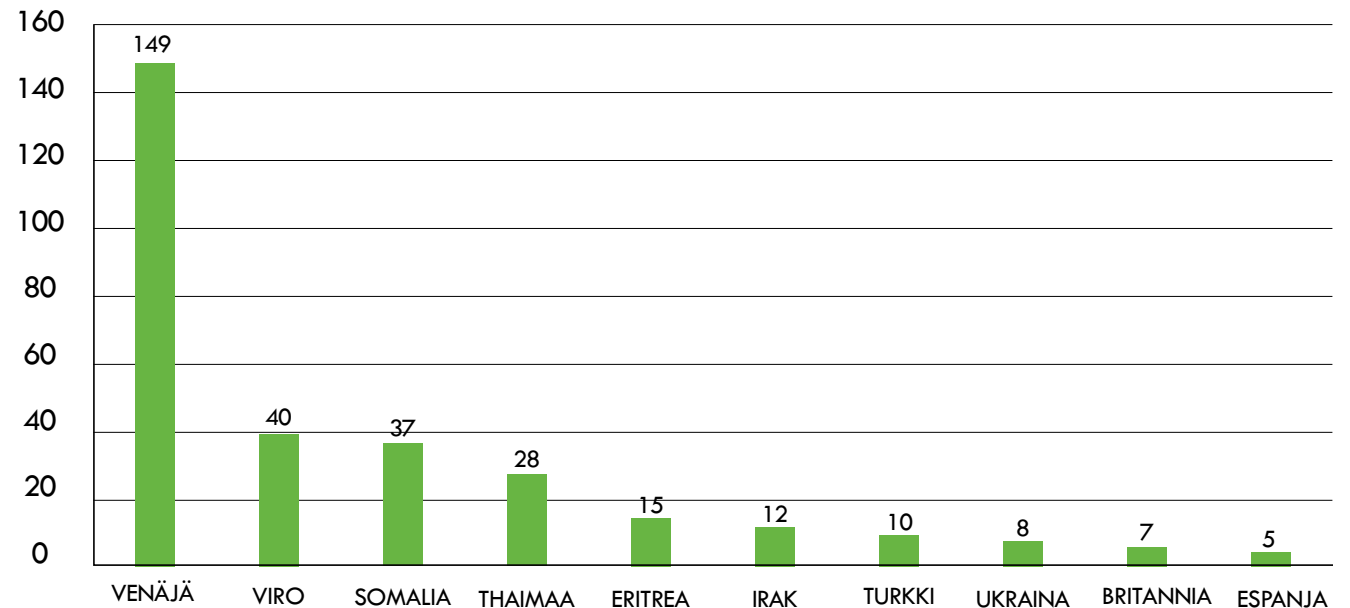
Työllistyminen

Työllistymisen kannalta on tärkeää, että muualta maahan muuttaneet voivat saada riittävästi perustietoa Suomen työelämästä ja työkulttuurista sekä ammattitaitovaatimuksista. Kotouttamis- ja kielikoulutukset painottuvat yhä enemmän ammatilliseen suuntaan ja tähtäimenä on nopea työllistyminen. Työnantajat voivat olla mukana kotouttamistyössä järjestäen maahanmuuttajille työpaikkoja. Maahanmuuttajille tulee tarjota tukea yritystoiminnan aloittamiseen.

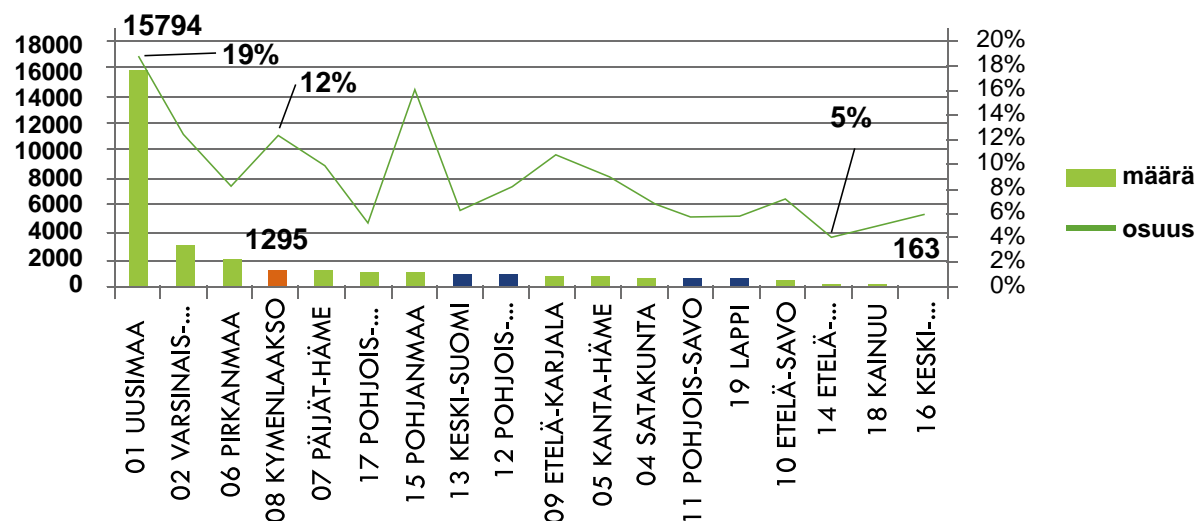
Vieraskielisten ikärakenne Kouvolassa 2016

Ulkomaalaiset työttömät, Kouvolan seutukunta (heinäkuu 2018)

Ulkomaalaiset työttömät ja osuus kaikista työttömistä maakunnittain (heinäkuu 2018)

Ulkomaalaisten määrät ja työttömyysprosentti kunnittain (heinäkuu 2018)

Kunta	Työttömien määrä (ulkomaalaiset)	Muutos (% vrt. heinäkuu 2017)	Työttömyysprosentti ulkomaalaiset	Työttömyysprosentti kaikki
075 HAMINA	114	-16%	31,0	11,6
142 IITTI	8	14%	16,0	10,9
285 KOTKA	752	-12%	46,1	16,1
286 KOUVOLA	380	-15%	33,1	12,4
489 MIEHIKKÄLÄ	5	-29%	16,1	7,2
624 PYHTÄÄ	13	-24%	19,4	9,9
935 VIROLAHTI	23	-26%	31,9	11,1
KYMENLAAKSO	1295	-14%	38,5	13,2
KOKO MAA	32669	-12%	26,7	10,8

Kunnan tekemä työllistymisen edistäminen

Kunnan tekemä työllistymisen edistäminen tukee pitkään työtä hakeneiden kuntalaisten työllistymistä, kuntouttaa ja aktivoi asiakasta räätälöityjen palvelupolkujen turvin. Tavoitteena on löytää asiakkaalle pysyvä ja positiivinen ratkaisu joko työpaikan, koulutuksen tai muun säännöllisen toiminnan parissa. Työllistymisen edistäminen pyrkii parantamaan asiakkaiden työ- ja toimintakykyä, osaamista ja työmarkkina- ja toimintakykyä, osaamista ja työmarkkina- ja toimintakykyä, osaamista ja työmarkkina- ja toimintakykyä. Asiakkaiden tukena työskentelevät työnetsijät/yrityskoordinaattorit, työvalmentajat, kuntouttavan työtoiminnan ohjaajat, päivä- ja työtoiminnan ohjaajat, palveluohjaajat, sosiaalityöntekijät ja TE-hallinnon asiantuntijat. Pääsääntöisesti maahanmuuttajat sijoittuvat samoihin kuntouttavan työtoiminnan paikkoihin, palkkatukitoihin ja muihin työllistymistä edistäviin palveluihin kuin kantaväestön edustajat. Työllistymisen edistämisen yksikössä noudatetaan yhdenvertaisuuslakia, jossa jokainen asiakas saa tarvitsemansa palvelut yksiköstä ikään, sukupuoleen, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon katsomatta.

KOUVOLAN MAAHANMUUTTAJILLE SUUNNATUT KOULUTUKSET

Luku- ja kirjoitustaidon opetus

- 1) Kymenlaakson opisto, kyka.fi
- 2) Kouvolan kansalaisopisto, edukouvola.fi/kansalaisopisto

Suomen kielen perustaso, kokopäiväinen opiskelu

- 1) Arffman Oy, arffman.fi
- 2) Kymenlaakson opisto, kyka.fi
- 3) Kouvolan iltalukio, edukouvola.fi/iltalukio

Suomen kielen keskitaso, kokopäiväinen opiskelu

- 1) Kymenlaakson opisto, kyka.fi
- 2) Kouvolan iltalukio, edukouvola.fi/iltalukio
- 3) Arffman Oy, arffman.fi

Peruskouluopinnot opetusiän ylittäneille maahanmuuttajille

- 1) Valkealan kristillinen kansanopisto, valkealanopisto.fi
- 2) Kouvolan iltalukio, edukouvola.fi/iltalukio

Ammatillinen koulutus

- 1) Kouvolan seudun ammattiopisto, ksao.fi
- 2) Xamk, xamk.fi
- 3) Kouvolan aikuiskoulutuskeskus, kvlak.fi
- 4) KSAO, ksao.fi

Ryhmämuotoinen iltapöytä

- 1) Kouvolan iltalukio, edukouvola.fi/iltalukio
- 2) Kouvolan kansalaisopisto, edukouvola.fi/kansalaisopisto
- 3) Monikulttuurikeskus Saaga, saaga.tiedotus@gmail.com

Suomea kotiaideille

- 1) Kouvolan kaupungin maahanmuuttopalvelut, avoin varhaiskasvatus, maahanmuutto@kouvola.fi

Työllistymisen edistäminen tukee pitkään työtä hakeneiden työnhakijoiden työllistymistä yhteistyössä kaupungin muiden palveluyksiköiden, Kaakkois-Suomen TE-toimiston, sidosryhmä- ja työnantajakumppaneiden sekä lukuisien projektien ja hankkeiden kanssa. Kymenlaakson opisto tarjoaa kielen opiskeluun painottuvaa ryhmämuotoista kuntouttavaa työtoimintaa maahanmuuttajille.

Töihin kunnalle

Kouvolan kaupungilla on palkkatukityössä tällä hetkellä 13 maahanmuuttajataustaista henkilöä. Se on n. 10 % palkkatukityössä olevien kokonaismäärästä. Kouvolan TYP:n asiakkaita 4 % on maahanmuuttajataustaisia. Heille tarjotaan työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua kunnan sosiaali- ja terveystieteiden, työhallinnon ja Kelan yhteistyönä.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ...

Vuoden 2019 alusta alkaen osa maahanmuuttajaperheiden palveluista tuotetaan Kymenlaakson SOTE-kuntayhtymässä, Kymsotessa. Muutokset luovat tarpeen kehittää eri toimijoiden välistä viestintää ja vuorovaikutusta sekä määrittellä tehtävänjakoa muuttuvan tilanteen mukaan.

Kunnan tehtävänä on voimassa olevan kotouttamislain mukaan yhteen sovittaa kotoutumispalveluita muiden toimijoiden kesken sekä vastata kansainvälistä suojelua saavien vastaanotosta kuntiin ja järjestää kuntaan muuttaville kotoutumista edistäviä palveluita.

Maahanmuuttopalvelut vastaa kiintiöpakolaisten ja kuntaan muilla perusteilla muuttavien pakolaisten kotoutumisen alkuvaiheen ohjauksesta ja neuvonnasta sekä alle 3 vuotta Suomessa olleiden pakolaisperheiden sosiaalityötä, alkukartoituksista ja kotoutumissuunnitelmista. Kiintiöpakolaisten vastaanoton prosessia kehitetään yhä suunnitelmallisemmaksi. Tukihenkilö- ja vertaistukihenkilöillä on suuri merkitys kotoutumisen alkuvaiheessa. Jokainen kuntalainen voi olla

mukana toivottamassa pakolaiset kuntaan asumaan sekä opastamassa heitä arkielämän askareissa uudessa elämänvaiheessaan.

Terveydenhuolto

Pakolaisten terveystarkastukset on keskitetty maahanmuuttajien terveydenhoitajalle. Terveystarkastukset tehdään aina kuntaan tulon alkuvaiheessa.

Terveystarkastusten ja palveluneuvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä tartuntatauteja sekä parantaa asiakkaan hyvinvointia sekä kykyä ymmärtää perusterveyspalveluiden toimintamallia. Asiakas ohjataan tarvitsemiensa palveluiden piiriin oikea-aikaisesti. Palveluneuvontaan kuuluu myös suomalaisesta lainsäädännöstä informoiminen kulttuurisiin terveysriskeihin liittyen (mm. kulttuuriset ympärileikkaukset niin tytöillä kuin pojillakin, päihdelainsäädäntö, seksuaalisuuteen kuuluvaa lainsäädäntöä).

Pakolaisille ja niille maahanmuuttajille, jotka eivät kuulu minkään muun terveystarkastuspalvelun piiriin tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan terveystarkastukseen ja terveydenhuoltoon.

Tähän tehtävään on Kouvolan kaupungissa palkattu yksi terveydenhoitaja. Hän osallistuu myös hätäkiintiöstä tulevien pakolaisten vastaanoton suunnitteluun terveyspalveluiden osalta. Muiden maahanmuuttajien osalta maahanmuuttaja taustaan liittyvät terveysriskit kartoitetaan ja palveluneuvontaa saa asiakkaan asuinalueen terveydenhuollon vastaanotoilla.

Ikääntyneet ...

Ikäkkäiden maahanmuuttajien kielitaidon kehittämisessä tähdätään hyvään arjessa selviytymiseen ja tukiverkon rakentamiseen. Ikääntyneiden hoidossa korostuu henkilökunnan ammattitaito, kulttuurien tuntemus ja kielitaito. Tavoitteena on, että ikääntyneet maahanmuuttajat saavat mielekkään vanhuuden ja heidän toimintakyk्याän tuetaan. Kunta järjestää ikääntyneille kotoutumista edistäviä palveluita, jotka tukevat heidän itsenäistä selviytymistä arjessa.

Palveluiden toteutuksessa ja suunnittelussa korostuu ikääntyneiden omassa kodissaan tai kodinomaisissa olosuhteissa asumisen turvaaminen eli kotiin annettavat palvelut. Palveluista vastaa gerontologinen sosiaalityö. Ikääntyvien maahanmuuttajien kanssa tehtävässä työssä korostuu omaisten ja läheisten mukaanotto palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Hyvää ja aktiivista arkea

Järjestetään ikääntyneille mahdollisuus osallistua suomen kielen koulutuksiin

Monikulttuurisuuden taitajat

Koulutetaan henkilökuntaan kohtaamaan ikääntyneitä maahanmuuttajia

Viihdytään yhdessä

Vertaistuki- ja tukihenkilötoimintaa vähentämään arjen yksinäisyyttä ja edistämään kotoutumista

Erityistä tukea tarvitsevat ...

Erityistä tukea tarvitsevat maahanmuuttajat ovat niitä, joilla on sellainen perhetilanne, elämäntilanne tai terveydellisiä rajoitteita, etteivät he voi osallistua TE-toimiston järjestämään kotouttamiskoulutukseen, eivätkä selviä arkipäivän elämästä ilman tukea. Kunta järjestää erityistä tukea tarvitseville maahanmuuttajille kotoutumista edistävää koulutusta sekä perehdytystä suomalaisen yhteiskunnan toimintaan.

TE-toimistot, kunnat ja oppilaitokset tekevät yhteistyötä kotoutumiskoulutusten järjestämiseksi ja parhaan kotoutumispolun löytymiseksi erityis-tilanteissa oleville asiakkaille. Kotiäideille järjestetään suomi toisena kielenä –koulutusta yhdessä avoimen varhaiskasvatuksen kanssa. Luku- ja kirjoitustaidottomat henkilöt ohjataan heille soveltuviin koulutuksiin. He tarvitsevat enemmän myös tukea arjesta ja viranomaispalveluista selvitäkseen.

Maahanmuuttopalvelut tekee tiivistä yhteistyötä psyko-sosiaalista tukea tarjoavien tahojen kanssa sekä vammaispalveluiden kanssa vammaisten maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Maahanmuuttajien terveydenhoitaja kartoittaa terveydentilasta johtuvia tarpeita ja antaa maahanmuuttajille palveluohjausta. Pakolaistaustaisten henkilöiden traumaperäisten oireiden tunnistamista tehostetaan.

Hyvää ja aktiivista arkea

- S2- opetus kotiäideille sekä lastenhoidon järjestäminen
- Perheillat kouluilla
- Hyvä yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä vammaisten maahanmuuttajien palvelupolkujen kehittämiseksi
- Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestäminen

Monikulttuurisuuden taitajat

- Luku- ja kirjoitustaidottomuuden huomioiminen palveluissa
- Traumataustaisten henkilöiden psykososiaalisen tuen kehittäminen

Viihdytään yhdessä

- Erityisryhmien vertaistuki-toiminnan kehittäminen
- Yhteiskuntainfot ja keskustelutilaisuudet

Kaupungin kehittäminen ●●

Elämme nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa. Kouvola on muuttoliiketilastoja tarkasteltaessa Suomen kärkipaikoilla tilastoissa. Tänne muutetaan ja täältä muutetaan tiheää tahtia. Maahanmuutto on ollut usean vuoden ajan muuttotappiota lievenyttävä tekijä koko Kymenlaakson alueella. Vuonna 2017 Kymenlaakso oli poikkeuksellisesti Suomen ainut maakunta, jossa ulkomaalaisväestön määrä laski edellisvuoteen verrattuna.

Kouvolassa on ollut pitkään hyvä asunto-tilanne ja kotouttamiskoulutuksiin on päässyt nopeasti, mikä on helpottanut maahanmuuttajien elämän alkua uudessa kotikaupungissaan. Kunnan kotouttamispalveluita on kehitetty määrätietoisesti ja henkilökunnan monikulttuurisuusasioiden osaamista lisätty muun muassa henkilöstökoulutuksen ja osaamistiimien ja verkostoyhteistyön avulla.

Monet ulkomaalaistaustaiset henkilöt kertovat viihtyvänsä Kouvolassa. Paikkakunnalle jäännin kompastuskiveksi muodostuu hankala työllisyystilanne tai jatko-opiskelupaikan saanti perusopetuksen jälkeen. Vuoden 2017 elokuussa

maahanmuuttajien työttömyysprosentti oli 33,4 %, kun vastaava luku kaikista työttömistä oli 16,1 %. Onnistuneella kotouttamistyöllä voidaan vaikuttaa osaan työllistymisen esteistä. Kokonaistilanteen parantaminen vaatii päämäärätietoista yhteistyötä eri toimialojen kesken. Yhteistyötä elinkeinoelämän ja kotouttamispalveluiden välillä on lisättävä nykyisestä kaupungin elinvoiman lisäämiseksi.

Maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus nähdään Kouvolassa voimavarana. Monikulttuurisuus otetaan huomioon kaupunkia kehitettäessä ja yhdenvertaisuus sekä tasa-arvosuunnittelussa. Kouvolassa on sijaa jokaiselle. Hyvinvoiva Kouvola on kaikkien Kouvola.

Monikulttuurisuustyön kehittämisen kärjiksi on valittu työllisyyden parantaminen, koko henkilöstön monikulttuurisuuskoulutuksen mahdollistaminen sekä tuki- ja vertaistukihenkilötoiminnan kehittäminen. Tämän työn etenemistä seurataan maahanmuuttoasioiden neuvostossa ja sitä kehitetään osaamistiimeissä, yhteistyöverkostoissa ja hankkeissa.

Monikulttuurisuustyön kehittämisen kärjet 2019 – 2022

TAVOITE 1: Hyvää ja aktiivista arkea – mukaan koulutukseen, työhön ja palveluihin	KEHITTÄMISTOIMENPIDE: Panostetaan maahanmuuttajien työllisyystilanteen parantamiseen. Tehostetaan kunnan, kuntayhtymän sekä oppilaitosten ja yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä. Järjestetään työmessuja ja maahanmuuttajien yritysneuvontaa. Järjestetään työelämäpainotteista kotoutumiskoulutusta	SEURATTAVAT MITTARIT: <ul style="list-style-type: none"> - maahanmuuttajien työllisyystilastot - järjestetyt työmessut - järjestetyt koulutukset - järjestetyt yhteistyökokoukset	VASTUUTAHO: Kunnan kotouttamispalvelut, TE-toimistot, oppilaitokset, Kymsoten maahanmuuttopalvelut, työllisyyden edistäminen, kolmannen sektorin toimijat
TAVOITE 2: Monikulttuurisuuden taitajat – koko henkilöstö monikulttuurisuuden osaajina	KEHITTÄMISTOIMENPIDE: Kootaan monikulttuurisuuteen liittyvä koulutuspaketti, jonka avulla koulutetaan koko kaupungin henkilöstöä kohtaamaan maahanmuuttajataustaisia asiakkaita sekä käyttämään tulkkausta ja selkokieltä kommunikoinnin apuna.	SEURATTAVAT MITTARIT: <ul style="list-style-type: none"> - tehty koulutuspaketti - järjestetyt koulutukset tai infotilaisuudet	VASTUUTAHO: Kunnan kotouttamispalvelut, henkilöstön kehittämisspalvelut, esimiehet
TAVOITE 3: Viihdytään yhdessä – hyvät väestösuhteet ja yhteistyö	KEHITTÄMISTOIMENPIDE: Järjestetään tukihenkilö- ja vertaistukihenkilökoulutusta ja koordinoidaan kunnan alueella tapahtuvaa tukihenkilötoimintaa, ml. kulttuuritulkkien käyttö haasteellisissa palvelutilanteissa ja kotoutumisen tukemisessa. Tuetaan järjestöjen kotouttamista tukevaa toimintaa.	SEURATTAVAT MITTARIT: <ul style="list-style-type: none"> - Järjestetyt tukihenkilö, vertaistukihenkilö, kulttuuritulkki ja ystäväkoulutukset - järjestetyt vertaistukiryhmät - tukihenkilöiden ja vertaistukihenkilöiden määrä - järjestetty tuki tukihenkilötoiminnalle - järjestöjen yhteistyössä toteuttamat toiminnot	VASTUUTAHO: Kunnan kotouttamispalvelut, kolmannen sektorin toimijat

SEURANTA JA KOORDINOINTI: Kunnan kotouttamispalvelut, Maahanmuuttoasioiden neuvosto, liikunta- ja kulttuurilautakunta

Monikulttuurisuusohjelmassa käytettävät käsitteet

Maahanmuuttosanaa

Kotouttaminen: Kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Se on maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Kotoutumisen edistämässä on otettava huomioon eri kohderyhmät ja heidän tarpeensa.

Kotoutuminen: Maahanmuuttajan yksilökohtainen prosessi. Hyvin kotoutunut maahanmuuttaja osallistuu suomalaiseen yhteiskuntaan sen tasavertaisena jäsenenä, jota koskevat yhteiskunnan oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja taitoja sekä mahdollisuus samalla oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Maahanmuuttaja: Yleiskäsite, joka koskee Suomeen muuttaneita ulkomaan kansalaisia, jotka oleskelevat maassa muuta kuin matkailua tai siihen rinnastettavaa lyhytaikaista oleskelua varten.

Toisen sukupolven maahanmuuttaja: Suomessa syntynyt maahanmuuttajien lapsi.
Paluumuuttaja: Ulkосуomalainen, joka palaa Suomeen. Käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin ihmisiin, joilla on suomalainen syntyperä.

Pakolainen: Ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, johonkin yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mieltänsä vuoksi.

Kiintiöpakolainen: Kiintiöpakolainen on pakolainen, jolle on myönnetty oleskelulupa Suomeen vuosittain vahvistetun pakolaiskiintiön perusteella. Hänellä on aina YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaistasutus.

Turvapaikanhakija: Ihminen, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Turvapaikkamenettelyn yhteydessä tutkitaan, voiko hakija saada oleskeluluvan pakolaisuuden tai jonkin muun syyn perusteella.

Suunnitelman toteutus ja seuranta ...

Kaikkien Kouvola 2019 – 2022, Monikulttuurisuustyön suunnitelman päämäärät liittyvät Kouvolan kaupungin strategian päämääriin luoda yhdessä turvallinen ja viihtyisä kaupunki.

Suunnitelman tarkoitus on edistää hyvää ja osallistavaa me-henkeä. Tulevaisuuden Kouvola on kansainvälistynyt ja houkuttelee alueelle uusia asukkaita ja uutta liiketoimintaa sekä matkailijoita. Suunnitelmaa toteutetaan kaikilla toimialoilla osana niiden perustehtäviä sekä erillisinä koulutuksina ja toimenpiteinä. Nyt jo hyvin toimivia kotouttamisen tukitoimia jatketaan suunnitelmassa kuvattun mukaisesti. Kehittämistyön kärjet on kuvattu taulukossa ja niitä seurataan suunnitelmakauden aikana säännöllisesti maahanmuuttoasioiden neuvostossa.

Monikulttuurisuustyön kehittämissuunnitelmasta tiedotetaan kuntalaisia ja kaupungin työntekijöitä sekä tiedotusvälineitä. Suunnitelma vahvistaa kaupungin henkilöstön monikulttuurisuusosaamista ja edistää eri kansallisuuksia ja kulttuureita edustavien asukkaiden integroitumista Kouvolaan. Suunnitelmasta tiedottamiseksi ja

palautteen saamiseksi järjestetään info-tilaisuuksia sekä asiakasraatitoimintaa.

Tämä suunnitelma toimii Kouvolan kotouttamisohjelmana. Laki kotoutumisen edistämisestä (30.10.2010/1386, 32 luku, 32§) määrittelee, että kunnan kotouttamisohjelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja että se päivitetään neljän vuoden välein. Ohjelmaa seurataan vuositasolla.

Kouvolan monikulttuurisuustyön kehittämissuunnitelman tekoon on osallistunut useita osaamistiimejä ja työryhmiä ja sen kirjoittamisesta vastaa maahanmuuttokoordinaattori. Kehittämissuunnitelman toteuttamista seuraa monialainen maahanmuuttoasioiden neuvosto. Neuvostoon kuuluu jäseniä kunnan palveluista, kolmannelta sektorilta sekä neljä maahanmuuttajajäsentä. Kunta on mukana monikulttuurisuustyötä edistävissä verkostoissa.

Lisätietoa netistä:

www.kotouttaminen.fi – kotouttamisen valtakunnallinen sivusto

Kysy ohjelmasta lisää:

Tuija Väyrynen,
maahanmuuttokoordinaattori,
tuija.vayrynen@kouvola.fi,
p. 020 6158530

Ohjelman taitto ja ulkoasu:

Niina Sylgren, Eija Tiitinen ja
Jasmin Kaalinpää

Valokuvat:

Jari Heikkilä,
Kouvolan kaupunki

(c) Kouvolan kaupunki 2018.